

М. В. БАНДУРА*

**МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ ЩЕРБАК – ТАЛАНОВИТИЙ
ВЧЕНИЙ, ЛЮДИНА І ВЧИТЕЛЬ
(до 70-річчя від дня народження)**

Доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Голова Спілки архівістів України Микола Григорович Щербак добре знаний в Україні та за її межами. Професор є інтелігентною і талановитою людиною, чудовим педагогом, блискучим наставником у житті. Основні риси його характеру – мудрість і справедливість, поміркованість і вдячність, бадьорість і рішучість, працьовитість і завзятість у досягненні мети. Щира, доброзичлива та чуйна людина, різнобічно освічена особистість, він був і залишається найкращим порадиником і наставником у здійсненні студентами наукових досліджень.

Саме як Учитель та науковий керівник Микола Григорович відіграв величезну роль у моєму житті. Закінчивши у 2007 р. загальноосвітню школу з відзнакою, я обрала історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Склавши для вступу лише один іспит, стала студенткою цього найпрестижнішого закладу вищої освіти в Україні. Коли на другому курсі потрібно було визначитися зі спеціалізацією, я, не довго думаючи, обрала саме архівознавчу кафедру університету. Там я й познайомилася з Миколою Григоровичем, який тоді її очолював (2003–2017 рр.). Вже при першому знайомстві мене особливо вразили його доброта, щирість, небайдужість до будь-яких подій у житті.

Микола Григорович став моїм першим науковим керівником. Він відразу ж поцікавився, над чим би я хотіла працювати. У той період мене цікавило вивчення особистості та її ролі в суспільстві. Микола Григорович подумав і згодом запропонував мені взятися за дослідження життя і наукової діяльності Вадима Львовича Модзалевського (1882–1920 рр.). Цю тему я розробляла впродовж кількох років – при написанні курсової роботи і, зрештою, дипломної, залучаючи архівні документи. Моя праця була позитивно оцінена науковим керівником. До речі, перше моє знайомство з архівом та архівними документами відбулося також саме завдяки Миколі Григоровичу, коли проходила

* *Бандура Марина Вікторівна* – кандидатка історичних наук, в. о. вченої секретарки Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства.

архівну практику в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України.

Необхідно зазначити, що Микола Григорович – не лише фаховий викладач, а й цікавий співрозмовник, непересічна людина. Його поважають студенти, аспіранти, викладачі. Пам'ятаю, ще немає на кафедрі завідувача, а біля неї – вже черга його студентів. Буваючи на наукових конференціях, я не раз зауважувала, що на Миколу Григоровича чекали з якимось благоговінням, ставилися до нього з величезною повагою. І до нас, як його учнів, ставилися шанобливо. Він же поводився досить демократично, був доброзичливим, хоча й принциповим.

Коли збираємося на зустрічах однокурсників, завжди з приємністю згадуємо лекції саме Миколи Григоровича. Цікаві й захоплюючі, вони справляли величезне враження логікою побудови, чіткістю викладу матеріалу, доступністю.

Професор уміє створити творчу атмосферу у роботі з молодими колегами. Будучи вимогливим, він із повагою ставиться до студента, бере активну участь у написанні роботи, надає організаційну і методичну допомогу на всіх етапах її підготовки та виконання. Думаю, що в науковому та й в особистому плані я «виросла» саме завдяки Миколі Григоровичу. Розмови з ним, поради й зауваження, консультації і допомога багато чого мені дали.

Студентські роки давно залишилися позаду та з Миколою Григоровичем доля не розлучає й досі. Працюючи за фахом у відділі архівознавства Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (УНДІАСД), мені дуже приємно, що кафедра, яку Микола Григорович очолював, завжди була і є зараз партнером інституту, зокрема підписано Договір між УНДІАСД і Кафедрою архівознавства та спеціальних галузей історичної науки, предметом якого є взаємовигідна та рівноправна співпраця за спільними напрямками роботи сторін.

Завжди приємно зустрічатися з Миколою Григоровичем у стінах інституту та Державної архівної служби України (Укрдержархіву). Він є членом Колегії Укрдержархіву, заступником Голови Громадської ради та членом науково-видавничої ради при Укрдержархіві, членом редакційної колегії журналу «Архіви України».

В Укрдержархіві Микола Григорович заслужено користується пошаною і авторитетом, поєднуючи плідну наукову діяльність з науково-організаційною та громадською роботою. З 2015 р. він очолює Всеукраїнську громадську організацію «Співка архівістів України». Як Голова Співки, зокрема, підготував десятки звернень до президентів, прем'єр-міністрів, голів Верховної ради України з проханням не допустити виселення Центрального державного архіву літератури і мистецтва України з приміщення, яке архів нині займає; до голів обласних

державних адміністрацій – з вимогою не скорочувати штати обласних архівів та архівних відділів райдержадміністрацій.

Професор є автором та співавтором понад 100 наукових і науково-методичних робіт. Він – лауреат премії імені Василя Веретенникова за підручник з архівознавства (2000) (разом з іншими авторами).

Говорячи про Миколу Григоровича, нічого не сказати про його рідних і близьких було б помилкою. Адже саме вони були, є і будуть тим фундаментом і духовною основою, без яких він не склався б як учений. Миколу Григоровича та його дружину Надію Олександрівну Щербак (історикня, докторка історичних наук, професорка Київського інституту інтелектуальної власності та права) радує дочка Ніна Миколаївна Щербак – кандидат юридичних наук. Особлива гордість дідуся – його онуки Віктор і Анастасія.

Я вдячна Миколі Григоровичу за науку, добро, радість спілкування, честь називатися його ученицею. Нехай завжди Вас, шановний Учителю, огортає Божа ласка, здійснюються всі Ваші мрії, робота приносить радість і натхнення, а вірні друзі, учні, колеги завжди будуть поруч!

Від себе особисто та колективу УНДІАСД прийміть найщиріші побажання з ювілеєм. Ви – талановита особистість, мудрий викладач, відданий справі, і наполегливий науковець, який упевнено може пишатися своїм духовним та інтелектуальним потенціалом, успіхами та досягненнями. Ваша життєва позиція, служіння ідеалам добра і справедливості є прикладом для усіх. Ви підготували чимало кваліфікованих фахівців. За Вашого керівництва та консультування українська наука збагатилася 15-ма кандидатами та 4-ма докторами історичних наук. У Вас є учні, послідовники і шанувальники.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, щастя, благополуччя, оптимізму, невичерпної енергії, невпинного руху вперед до нових звершень і вражень! Нехай Ваше життя буде затишним і радісним, хай в усіх починаннях Вас супроводжують світлі і вдячні люди.

Добра Вам! Нехай життєвий шлях буде довгим та щасливим, а серце і далі випромінює світло та любов!